

Του ΜΑΝΩΛΗ ΜΠΑΛΤΑ
πολιτικού μηχανικού, διευθύνοντος συμβούλου της Re.De-Plan A.E. Consultants
και συμβούλου στρατηγικής ανάπτυξης της Re-Battery A.E.

Φιλοσοφία, αρχές και νομικές υποχρεώσεις των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης

ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ εναλλακτικής διαχείρισης είναι ιδιότυποι «οργανισμοί» που αδειοδοτούνται από το ελληνικό Δημόσιο και ασκούν δημόσια εξουσία κατά παραχώρηση. Το έργο τους κάλλιστα θα μπορούσε να ασκείται από δημόσιες υπηρεσίες.

Το ελληνικό Δημόσιο (ΥΠΕΚΑ) υιοθέτησε το ευρωπαϊκό μοντέλο οργάνωσης και εποπτείας των διαδικασιών εναλλακτικής διαχείρισης και ανέθεσε αυτή τη λειτουργία σε ιδιωτικούς ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ (Κ/Ξ, ΕΠΕ, Α.Ε. κ.λπ.) που δεν φορολογούνται, δεν μοιράζουν κέρδη και η υπαγωγή τους στο δίκαιο των εμπορικών εταιρειών δεν τις καθιστά εμπορικές εταιρείες που συστήνονται και λειτουργούν με σκοπό το κέρδος.

Ένα σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης που αδειοδοτείται και λειτουργεί ως Α.Ε. του Ν. 2190/20 υπόκειται σε σαφείς περιορισμούς που καθιστούν «νεκρές» τις διατάξεις που προσδιορίζουν τα εμπορικά-επιχειρηματικά χαρακτηριστικά των ανωνύμων εταιρειών. Η λειτουργία ενός συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης ως Α.Ε. επιβάλλει σ' αυτήν -και καλώς- ένα πιο ορθολογικό, διάφανο και λειτουργικά αποτελεσματικό περιβάλλον. αλλά μέντοι εκεί.

Επειδή τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης χρηματοδοτούνται υποχρεωτικά με νομοθετημένες εισφορές που βαρύνουν των καταναλωτή, οι πόροι τους είναι ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ. Αυτό επιβάλλει σ' αυτά την υποχρέωση να λειτουργούν με κανόνες ΠΛΗΡΟΥΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ και ΧΡΗΣΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ωσάν να είναι ελληνικό Δημόσιο και να υπόκεινται διαρκώς στις διαδικασίες δημόσιου απολογισμού και κοινωνικής λογοδοσίας. Οι πόροι (χρηματικές εισφορές) των συστημάτων αποσκοπούν αποκλειστικά στην κάλυψη των δαπανών διαχείρισης και καταγραφής των διαδικασιών εναλλακτικής διαχείρισης (ανταπόκριση της χώρας στους εθνικούς στόχους) και δεν επιτρέπεται να χρηματοδοτούν ενέργειες που υποκαθιστούν τη νόμιμη ιδιωτική επιχειρηματικότητα.

Οι πόροι αυτοί, λόγω της προέλευσής τους, πρέπει να δαπανώνται με φειδώ, χωρίς πολυτέλειες και σπατάλες, πάντοτε διάφανα και σε πλήρη γνώση της κοινωνίας και των θεσμών της. Πρέπει να υπάρχουν αυστηροί κανονισμοί διαχείρισης, σταθεροί και διαφανείς συμβατικοί κανόνες ανάθεσης υπηρεσιών και προμηθειών, διακριτική και περιορισμένη ανάθεση εξουσιών σε με-

μονωμένα πρόσωπα και ολιγομελή όργανα «εξουσίας». Πρέπει επίσης να τηρούνται απαρέγκλιτα οι κανόνες περιβαλλοντικής διαχείρισης σε δράσεις και ενέργειες που εμπεριέχουν αυτή τη συνιστώσα.

Δεδομένου δε ότι όλα τα συστήματα υπόκεινται στους ίδιους νομικούς κανόνες αδειοδότησης και λειτουργίας, ειδικά αυτά που δραστηριοποιούνται σε απόβλητο με εμπορική αξία, δεν πρέπει να ξεχνούν ένα βασικό νομικό κανόνα που τα αφορά. Είναι ο νομικός κανόνας βάσει του οποίου «Τα συστήματα αυτά: α) σχεδιάζονται και λειτουργούν κατά τρόπο ώστε να αποφεύγονται εμπόδια στο εμπόριο ή στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό σύμφωνα με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο. Αυτά τα συστήματα έχουν την πρόσθετη υποχρέωση να παραμείνουν αλώβητα στην πρόκληση. Να μη βάλουν «το χέρι στο μέλι», υποκαθιστώντας ή εκτοπίζοντας ιδιωτικές κλαδικές επιχειρήσεις που διαθέτουν τις απαραίτητες βιομηχανικές υποδομές, έχουν νομίμως αδειοδοτηθεί και λειτουργούν αναλαμβάνοντας τα επιχειρηματικά ρίσκα της σκληρής ανταγωνιστικής αγοράς.

Κύρια στοιχεία επίσης που καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό την επιτυχία ενός συστήματος εναλλακτικής

διαχείρισης είναι η ενότητα, η σύμπνοια, η αλληλεγγύη, η συμπληρωματικότητα και η συνεργασία όλων των συντελεστών του ΚΥΚΛΟΥ που εμπλέκονται στην εναλλακτική διαχείριση του αποβλήτου. Οποιαδήποτε διασπαστική, εκφοβιστική ή «κατηγορητική» ενέργεια οποιουδήποτε συντελεστή του κύκλου εναντίον του άλλου ή εντός του κλαδικού χώρου απομακρύνει τον εθνικό στόχο και αναπαράγει το μοντέλο της περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Οι κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού αρκούν. Δεν χρειάζεται και ασύμμετρος «ανταγωνισμός» ή ασύμμετρες εντάσεις. Στην περίπτωση της ύπαρξης δύο η περισσότερων συστημάτων που δραστηριοποιούνται στο ίδιο απόβλητο, αντί της έννοιας του ανταγωνισμού, πρέπει να αναπτύσσονται συνθήκες δημιουργικής άμιλλας, με αλληλεγγύη και συνεργασία για την κατάκτηση του εθνικού στόχου, χάριν του οποίου τα αδειοδότησε η πολιτεία. Καθώς ΚΕΡΔΟΣ ΔΕΝ (ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ) ΥΠΑΡΧΕΙ και ΔΕΝ (ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ) ΜΟΙΡΑΖΕΤΑΙ, η κάλυψη μιας αξιοπρεπούς αμοιβής, ενός αξιοπρεπούς μισθού δηλαδή, είναι αρκετή για τα στελέχη που δραστηριοποιούνται στα συστήματα, αν λάβει κανείς υπόψη και την περιβάλλουσα των εκατο-

ντάδων χιλιάδων νέων ανέργων που υπάρχουν στην πατρίδα μας.

Οι παραπάνω «φιλοσοφικές» αρχές πρέπει να ενσωματώνονται τόσο στις καταστατικές αρχές όσο και κυρίως στη λειτουργία και στις οικονομικές και διοικητικές πράξεις των οργάνων ενός συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης.

Ο Εθνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ) ΟΦΕΙΛΕΙ κατά τον έλεγχο των ετήσιων απολογιστικών εκθέσεων ή άλλων ελέγχων που διενεργεί να ελέγχει εξονυχιστικά και σε βάθος και την τήρηση αυτών των αρχών και να μην περιορίζεται στον έλεγχο αριθμών και συλλεγόμενων ποσοτήτων αποβλήτων, που καμιά φορά μπορεί και να «πλασματικοποιούνται».

Πρέπει δηλαδή να συμφωνήσουμε ΟΛΟΙ ότι, όταν το κράτος σου χαρίζει τη «μεγάλη του κράτους σφραγίδα», όπως έλεγε και ο αείμνηστος Αντώνης Τρίτσης, και εσύ εισπράττεις κοινωνικό πόρο εκ του ασφαλούς, χωρίς να ρισκάρεις ιδιωτικά επενδεδυμένα κεφάλαια ή «τα λεφτά του μπαμπά σου», αυτά τα λεφτά είναι ιερά και πρέπει να τα σέβεσαι και να λογοδοτείς σε κάθε πολίτη που σε ρωτάει, καλοπροαίρετα ή ακόμα και κακοπροαίρετα.